

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Aardrijkskunde	3
Algemene natuurwetenschappen	4
Biologie	5
Duits	7
Economie	8
Engels	10
Frans	11
Geschiedenis	13
Kunstvakken	14
Lichamelijke Opvoeding	16
Maatschappijleer	17
Natuurkunde	18
Nederlands	20
Scheikunde	21
Wiskunde	22
Samenstelling vakkenpakket mavo	26
Overzicht sectoren en vakken mavo	28
Samenstelling vakkenpakket mavo voor havoleerlingen	29
Overzicht sectoren en vakken 10-havo(mavo)	32
Samenstelling vakkenpakket havo	33
Overzicht profielen en vakken havo	34
Samenstelling vakkenpakket vwo	35
Overzicht profielen en vakken vwo	36

Colofon

Februari 2017

Redactie: Susanne van Hoogstraten, Monique Ricken, Gijs van Lennep,
Annelies den Ouden, Anna-Birthe Hardewijn

Voorwoord

Omdat je in de loop van de 9^e klas je niveaukeuze en (gedeeltelijke) vakkenkeuze gaat maken, krijg je dit informatieboekje. Hierin kun je lezen wat je de komende jaren kunt verwachten bij de diverse vakken. Voor ieder vak is aangegeven wat er op welk niveau wordt behandeld.

Lees daarom dit boekje goed door en bespreek je bevindingen met je ouders. Je hebt ook uitleg over het keuzetraject in de negende klas gekregen, in de periodeweek Oriëntatie op Studie en Beroep.

De vakleraren hebben hun vak kort beschreven. Hopelijk krijg je een helder beeld van de verschillende vakken en ben je in staat om in de loop van het jaar een goede keuze te maken voor jou hier op school, zodat je je ook zo goed mogelijk kunt voorbereiden op je studieloopbaan.

Over de vervolgopleidingen en wat je daar aan vakken voor nodig hebt, is ook al informatie te vinden via onze website www.svszeist.nl (>leerlingen>decaan) of: www.svszeist.dedecaan.net.

We wensen je nu alvast veel plezier en inspiratie bij het lezen van dit informatieboekje.

Susanne van Hoogstraten
Monique Ricken
Keuzecoördinatoren 9^e klas

Belangrijke afkortingen

PTA-Programma van Toetsing en Afronding
SE- School Examen
CE- Centraal Examen
NT- Natuur en techniek
NG- Natuur en Gezondheid
EM- Economie en Maatschappij
CM- Cultuur en Maatschappij

Aardrijkskunde

Verplicht in profiel EM/NG VWO, keuzevak in CM profiel
Dit vak wordt afgesloten met een CE
Verplicht in profiel NG Havo, keuzevak in CM/EM profiel
Dit vak wordt afgesloten met een CE
Dit vak wordt niet aangeboden als <i>examenvak</i> op mavoniveau

Aardrijkskunde gaat over de aarde, over plaatsen en regio's. Het geeft inzicht in verschillen en overeenkomsten tussen plaatsen en gebieden in de wereld.

Naast de periodelessen die iedereen volgt, kun je ook kiezen voor aardrijkskunde als examenvak in het havo- of vwo-examen. Aardrijkskunde bestudeert de aarde met haar natuurlijke verscheidenheid en de wereld met haar variatie aan bewoonde gebieden en culturen. Er wordt aandacht besteed aan mondialisering. Je leeft in Nederland niet op een eiland, maar bent op allerlei manieren verbonden met andere delen van de wereld. Aardrijkskunde vraagt aandacht voor de ruimte (lees: het landschap) in je eigen woongebied, de mogelijkheden en de bedreigingen.

Bij aardrijkskunde kom je veel te weten over mondiale (= wereld) vraagstukken van duurzaamheid. Het gaat over thema's zoals het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de gevolgen voor mens en milieu, de verdeling van de welvaart op aarde, het wereldvoedselvraagstuk enz. Aardrijkskunde maakt je duidelijk dat er een samenhang bestaat tussen plaatselijke en mondiale ontwikkelingen

De gebieden die aan bod komen zijn: Nederland (steden en rivieren), ontwikkelingslanden, nieuwe opkomende economieën.

- **Mavo:** aardrijkskunde wordt voor het mavo niet als examenvak gegeven; je krijgt het wel als periodevak in de tiende klas
- **Havo:** het Middellandse-Zeegebied, Indonesië, grensgebied Mexico en de Verenigde Staten
- **Vwo:** Zuidoost Azië, Afrika (voedselzekerheid), Middellandse-Zeegebied, stedelijke knooppunten.

Algemene Natuurwetenschappen (ANW)

Verplicht in het gemeenschappelijk deel bij alle profielen op HAVO en VWO
Dit vak wordt afgesloten met een SE.
Dit vak wordt niet aangeboden op mavoniveau

ANW is een verplicht (examen)vak voor havo en vwo op de Stichtse Vrije School.

De lessen ANW bestaan uit verschillende onderdelen van de drie natuurwetenschappelijke vakken en worden uitsluitend in de 11^e klas in periodelessen gegeven. Iedere havo- en vwo-leerling volgt deze lessen.

Thema's zijn:

- in de natuurkundeperiode: elektromagnetisme.
- In de scheikundeperiode: elementenleer.
- In de biologieperiode: evolutietheorie en DNA.

Biologie

HAVO verplicht in profiel NG/NT. Alleen als extra keuzevak bij EM/CM te kiezen
--

VWO verplicht in profiel NG/NT (indien wisD niet wordt aangeboden en gevolgd), geen keuzevak in profiel EM/CM.
--

MAVO keuzevak .

Dit vak wordt afgesloten met een CE

Wanneer je geïnteresseerd bent in de onderwerpen die bij biologieperiodes behandeld worden, kan het zijn dat je ook wilt kiezen voor de vaklessen biologie. Daarin wordt gewerkt met een boek en er komen ook nieuwe onderwerpen aan bod zoals gedrag, natuur en milieu, ecologie, immunologie, stofwisseling in de cel. Bovendien ga je dieper in op de al bekende onderwerpen. Naast theorie en vragen uit het boek zijn er ook een aantal praktische opdrachten waar je een verslag van moet maken.

Mavo

In de tiende klas hebben de leerlingen die kiezen voor het vak biologie naast de biologieperiode, gedurende het jaar 2 of 3 uur per week biologie. Er worden verschillende extra onderwerpen behandeld die nodig zijn voor het mavo-examen. Er wordt gewerkt met het boek 'Biologie voor jou' en met de examenbundel. De stof die in de 10^e klas periode aan bod komt, is ook examenstof en wordt niet in de vaklessen behandeld.

Let op: wanneer je van mavo naar havo gaat kun je geen examen biologie op havniveau doen.

Havo

In de 11^e en in de 12^e klas krijg je 2 of 3 uur per week. We verwachten van jou een actieve en betrokken werkhouding om alle stof te kunnen begrijpen en volgen. Naast het boek wordt er in de 12^e klas ook veel gewerkt met de examenbundel ter voorbereiding op het Centraal Examen.

Vwo

In de 10^e, 11^e en 12^e klas krijg je twee of drie lessen per week en je werkt dan in een rap tempo door drie boeken heen. Dat vraagt een actieve en betrokken werkhouding om alle stof te kunnen begrijpen en volgen. Naast het boek wordt er in de 11^e en 12^e klas ook veel gewerkt met de examenbundel ter voorbereiding op het Centrale Examen.

Opmerking:

Voor veel vervolgoopleidingen is biologie een gewenst of een verplicht vak. Denk aan opleidingen in de gezondheidszorg of landbouw. Mocht je hierover meer willen weten, dan is er bij de decaan een handig boekje in te zien.

Voor sommige opleidingen is biologie vereist, maar soms is het voldoende dat je gedurende vijf jaar de vrije school periodes biologie hebt gevolgd. (In totaal dus ongeveer 200 uur). Overleg hierover altijd met de decaan.

DUI TS

MAVO verplicht. In individuele gevallen kan hiervoor dispensatie worden verleend vanaf de 10 ^e klas.
HAVO en VWO, keuzevak in alle profielen
Dit vak wordt afgesloten met een CE

Havo + Vwo: Je kiest tussen Frans en Duits als je een tweede moderne vreemde taal wilt doen.

(Voor de excellente vwo-leerling is op deze regel een uitzondering mogelijk.)

Waarom zou je kiezen voor het vak Duits? En wat staat je dan op school te wachten?

Duitsland is ons grootste buurland, waar wij als Nederlanders heel veel mee te maken hebben. Voor veel Nederlanders is het in de zomer of de winter een mooi vakantie-land. En dan is het fijn, dat je een woordje Duits spreekt. Veel Duitsers spreken namelijk niet makkelijk een andere taal. Het Duits en het Nederlands zijn zusters talen, die uit een en dezelfde oudere taal zijn voortgekomen. Vandaar, dat het begrijpen van het in het dagelijks leven voorkomende Duits niet moeilijk voor ons hoeft te zijn. Nederlanders, die Duits proberen te spreken, hebben een streepje voor en worden al snel begrepen.

Als je mavo-eindexamen doet en je kiest Duits, dan heb je het nodig als je later in het toerisme, de horeca, de handel en ook als je in sommige delen van Nederland bijvoorbeeld als politie-agent aan de slag zou gaan. In de tiende klas bereid je je alleen nog maar voor op het eindexamen. Hoewel niet met een methode voor Duits wordt gewerkt, ook niet op de havo of het vwo, krijg je wel een examenbundel met leesteksten, die je op het Centraal Examen voorbereiden. Als je havo-eindexamen doet, dan geldt hetzelfde als voor de mavo, maar wordt een hoger niveau van beheersing op elk gebied van de taal van je verwacht. Je moet veel meer aan kunnen, dan de basisgrammatica, die je voor het mavo-examen nodig had. Dat kan echt pittig zijn. Ook zul je in de tiende tot en met de twaalfde klas kennis maken met de Duitse literatuur en cultuur.

Voor vwo'ers geldt natuurlijk hetzelfde maar dan weer op een hoger niveau.

Voor vwo'ers, die (waarschijnlijk) naar de universiteit doorstromen, is het Duits in elk geval van belang -zo niet onmisbaar- als je filosofie of godsdienstwetenschappen gaat studeren. Maar ook voor meer technisch, of wiskundig aangelegde vwo'ers is de Duitse literatuur interessant. En wat de beroepsperspectieven betreft: In Duitsland zijn veel topmanagers van grote bedrijven Nederlander! Ook in de politiek, de diplomatie of in wetenschappelijke kring kan het heel nuttig zijn het Duits op een goed tot hoog niveau te beheersen. Wie in Duitsland wil gaan studeren of een deel van zijn studie daar wil doen, kan het Duits natuurlijk helemaal niet missen en is daar bovendien heel welkom!

Fijn is, dat de hoogtepunten van de klassieke Duitse literatuur, die tot de wereldliteratuur behoren, namelijk 'De Nibelungen', 'Parcival' en 'Faust', bij ons op school in themaperiodes van klas 10 t/m 12 worden 'behandeld'. En dat geldt voor meer goede, vooruitstrevende bewegingen in de wereld, zoals o.a. de biologisch(e) (dynamische) landbouw. Duitsland speelt in Europa en daarmee in de wereld een sterke en goede (voorbeeld-)rol. Als je voor Duits kiest op school, dan kun je later makkelijker met dit grote en mooie land kennismaken, er studeren of werken.

ECONOMIE

MAVO keuzevak
HAVO en VWO, verplicht in profiel EM en keuzevak in alle overige profielen
Dit vak wordt afgesloten met een CE

Economie is overal. Kijk om je heen en je ontdekt de sporen van het marktmechanisme, zoals: Waarom past er geen muntje van 5 eurocent in een supermarktkarretje? Omdat menig een z'n karretje niet meer zou terugbrengen. (Onze opofferingskosten zijn blijkbaar hoger dan 5 eurocent; maar weer lager dan 50 eurocent.) En: waarom wordt er gelijktijdig op verschillende zenders reclame uitgezonden? Omdat we dan niet weg kunnen zappen (adverteerders willen best betalen, maar alleen als de vraag captured is.)
Als je economie bestudeert leef je in je eigen laboratorium.

In de 9^e klas maak je kennis met het vak economie. Je leert in de 9^e veel van de dagelijkse economische praktijk. Naast de vaklessen krijg je een periode economie. Verder vindt er de voorbereiding plaats op een economische stage, namelijk de winkelstage. Je komt met belangrijke zaken in aanraking, zoals het beheren van je (zak)geld. Ook gaat het om keuzes waar iedereen wel mee te maken krijgt, zoals sparen of beleggen, geld lenen of iets 'kopen op afbetaling': wat is voordeliger? Daarnaast zal het je duidelijk zijn dat wij allemaal verschillende 'rollen spelen': we zijn allemaal consument, producent en burger. Je zult daardoor vast bewuster met kosten, prijzen en inkomen omgaan.

Mavo

De lessen zijn een duidelijk vervolg op de economielessen in de 9^e klas. Je praktische vaardigheden en inzichten worden verdiept. Onderwerpen die aan bod komen zijn bijvoorbeeld: de organisatie van een onderneming, arbeidsovereenkomsten, inkomstenbelasting, verzekeren, hypotheek. Ook komen er veel praktijkvoorbeelden uit het nieuws naar voren.

Havo

Het vak economie in de 10^e klas verschilt behoorlijk met wat je in de 9^e klas gewend was. In de 10^e gaan we dieper op de stof in. Je zult merken dat het veel meer om overzicht over en verbanden tussen economische zaken gaat. De aanpak loopt via het in bepaalde contexten (situaties) leren hanteren van algemene hoofdconcepten zoals: schaarste, ruil, markt, ruilen over de tijd, samenwerken en onderhandelen, risico en informatie, welvaart en groei, en tot slot: goede tijden en slechte tijden.

Naast de leerstof is er sprake van uit te voeren experimenten rond economische vraagstukken. Met experimenten spelen we bepaalde situaties in de klas na om

zo niet alleen over de theorie te leren, maar de theorie ook mee te maken. Dat is niet alleen leuker, maar je leert de theorie zo ook beter begrijpen. Naast de havostof wordt er in de 10^e klas ook geoefend met mavo-examens ter voorbereiding op het CE mavo.

Vwo

Het vak economie biedt je op vwo-niveau de kans om een nieuwe manier van denken aan te leren. Je leert om vanuit verschillende invalshoeken naar de maatschappij te kijken en oplossingen voor problemen te verzinnen. Dat is in het begin best pittig, maar ook erg leuk! Het is belangrijk dat je bereid bent om je samen met je klasgenoten en de docent in de stof te verdiepen. Daarbij zijn vakken als aardrijkskunde en geschiedenis ook vakken die weer toegepast worden binnen het vak economie. Dit alles wordt gemengd met veel voorbeelden uit de praktijk. Zo werk je aan begrip en het kunnen doorzien van samenhangen tussen allerlei economische verschijnselen in de samenleving. Al met al is het geen eenvoudig, maar wel een heel boeiend en mooi vak.

Opmerking:

De economielessen en toetsen in 10 havo zijn abstracter dan in 10 mavo. Ook wanneer een mavoleerling goed scoort op economie, is een overstap naar havo E&M niet vanzelfsprekend.

Zowel voor het havo als voor het vwo geldt, dat met de boeken van de gehanteerde methodes veel zelfstandig wordt gewerkt. De leraar zal hoofdlijnen benadrukken, uitleg geven en nieuwe onderwerpen aanreiken. Actuele onderwerpen, bekend van tv of uit de krant, komen regelmatig, ook via videofragmenten, aan bod.

Let goed op of je het vak nodig hebt voor een vervolgstudie! Bij het HBO komt dat regelmatig voor.

Het is belangrijk dat je beschikt over een goede rekenvaardigheid. Ook worden vakken als aardrijkskunde en geschiedenis toegepast binnen het vak economie.

Engels

Verplicht bij MAVO, HAVO en VWO in het gemeenschappelijk deel

Dit vak wordt afgesloten met een CE

Tijdens de lessen wordt er in gewerkt aan allerlei onderdelen uit de PTA's (de programma's van toetsing en afsluiting voor de examens), zodat je goed leert spreken (spreekbeurten, maar ook discussies), schrijven (brieven en essays) en luisteren (video- en luisteroefeningen). Natuurlijk wordt er ook gelezen voor de boekenlijst, want zowel mavo, havo als vwo sluit af met een mondeling examen over de gelezen boeken. Waar nodig wordt in de lessen nog teruggegrepen op de grammatica om onderdelen die zijn weggezaakt weer helder te krijgen.

Daarnaast kent het vak Engels in de hogere klassen jaarthema's. In klas 10 vormt de periode in de Engelse literatuur die de Romantiek wordt genoemd, de rode draad door het jaar heen. In klas 11 is het thema toneel en dan met name: William Shakespeare.

Mavo / havo / vwo: Het laatste jaar staat zowel voor mavo als havo en vwo vooral in het teken van de voorbereiding op het centraal schriftelijk eindexamen en de afronding van het schoolexamen.

Frans

HAVO en VWO, keuzevak in alle profielen.
Dit vak wordt afgesloten met een CE
Dit vak wordt niet aangeboden op mavo-niveau

Havo + Vwo: Je kiest tussen Frans en Duits als je een tweede moderne vreemde taal wilt doen.

(Voor de excellente vwo leerling is op deze regel een uitzondering mogelijk.)

Tijdens de lessen worden de vier vaardigheden geoefend, te weten lezen, luisteren, schrijven en spreken.

Dit gebeurt aan de hand van de diverse opdrachten uit de methode ‘Grandes Lignes’ en de examenbundel. Alle vaardigheden heb je nodig om je in het Frans te kunnen redden wanneer je in Frankrijk bent. In de 10^e klas gaan we, indien mogelijk, vier dagen naar Frankrijk waarbij je je mondelinge vaardigheden heel goed kunt oefenen. Verder bezoeken we diverse bezienswaardigheden en maak je kennis met de Franse cultuur en geschiedenis.

Voor het oefenen van de leesvaardigheid lees je teksten, e-mailberichten, reclamefolders, interviews etc., waarna je er vragen over beantwoordt in het Nederlands.

In het examenjaar wordt de leesvaardigheid getoetst tijdens het Centraal Schriftelijk examen.

Om de luistervaardigheid te trainen, beluister je gesprekjes, interviews, reclames en radioberichten. Ook bekijk je (delen van) Franse films en interviews en je luistert naar Citoluistertoetsen.

Wanneer er een goede Franse film draait in een filmhuis in Zeist of Utrecht, proberen we er gezamenlijk heen te gaan.

Tevens luister je tijdens spreek-luisteroefeningen naar presentaties van andere leerlingen.

In het examenjaar wordt de luistervaardigheid getoetst tijdens een SE met een Cito-luistertoets.

De schrijfvaardigheid oefen je aan de hand van de vele opdrachten uit de methode en vrije opdrachten, zoals het schrijven van e-mails, forumberichtjes, persoonlijke of zakelijke briefjes en verslagen of samenvattingen.

Een deel van deze opdrachten lever je in en wordt beoordeeld met een cijfer.

In het examenjaar wordt de schrijfvaardigheid afgesloten tijdens het SE door middel van een toets waarbij je een formele of informele brief schrijft.

De spreekvaardigheid wordt vaak in groepjes of tweetallen geoefend. Je bereidt een gesprekje voor en oefent in de klas. Tevens geeft iedere leerling één of

meerdere keren per jaar een presentatie in het Frans over een onderwerp naar keuze of heb je een eigen mondeling over een bepaald onderwerp.
In het examenjaar wordt de spreekvaardigheid afgerond d.m.v. een mondelinge toets van ongeveer 25 minuten n.a.v. boeken cq. verhalen die je hebt gelezen.

Literatuur bestaat uit het lezen van (delen van) boeken, gedichten en verhalen, waarbij je opdrachten maakt in het Nederlands. Daarbij maak je kennis met schrijvers en dichters en de tijd waarin ze leefden.
In het examenjaar (12H/12V) lees je drie of vier literaire boeken en/of verhalen waar je een mondelinge toets over doet.

Geschiedenis

MAVO verplicht vak
HAVO en VWO, verplicht in profiel CM/EM. Niet mogelijk bij profielen NG/NT
Dit vak wordt afgesloten met een CE

Ter voorbereiding op onder andere het Centraal Examen mavo krijgen alle leerlingen in klas 9 vaklessen geschiedenis over de 20ste eeuw.

Mavo: In klas 10 wordt gewerkt aan het examenthema en krijg je examentraining.

Havo & vwo: in de klassen 10, 11 en 12 krijgen de leerlingen naast de periodes, vaklessen geschiedenis.

In deze lessen wordt de hele geschiedenis behandeld aan de hand van kenmerkende aspecten in verschillende tijdvakken. Beginnend bij de oudheid en eindigend bij de 21^e eeuw. Je krijgt een goed inzicht in historische gebeurtenissen en leert daardoor ook de wereld van nu beter begrijpen. Daarnaast is het van belang dat je leert omgaan met informatiebronnen en een besef krijgt van hoe betrouwbaar informatie wel of niet is die we over het verleden hebben. Welke gezichtspunten waren er vroeger en zijn er nu over de gebeurtenissen en hoe vorm je je eigen visie? Je gaat ook praktische opdrachten maken, soms in samenwerking met het plaatselijk archief.

Bij de eindexamens zal je worden getoetst op je kennis van en inzicht in de behandelde tijdvakken en op je vermogen deze kennis toe te passen op diverse historische bronnen.

**SCHREEF IK NET
GESCHIEDENIS**

help@loesje.org
www.loesje.org/loesje

WAS DE INKT OP

Loesje

Kunstvakken

KV1 verplicht bij MAVO. Dit vak wordt afgesloten met een SE
CKV verplicht bij HAVO en VWO in het gemeenschappelijk deel. Dit vak wordt afgesloten met een SE
Kunst-Dans, Kunst-Drama, Kunst Beeldend en Kunst Muziek zijn een keuzevak in alle profielen. In CM moet je wel een van de vier kunstvakken kiezen! Deze vakken worden afgesloten met een SE. <i>Maar let op:</i>
Kunst algemeen is verplicht bij alle praktijk kunstvakken (behalve muziek vwo*) Dit vak wordt afgesloten met een CE

Mavo: Kunstvakken 1

Voor de leerlingen die het mavotraject volgen, worden voor het vak Kunstvakken 1 de resultaten uit de gemeenschappelijke kunstlessen in de 10^e klas meegeteld voor het examen. Daarnaast moet je (ook met de rest van de klas) de CKV-opdrachten uit de 10^e klas doen.

KV1 krijgen alle mavoleerlingen in het gemeenschappelijk deel.

Havo en vwo: CKV

CKV is een vak om leerlingen met cultuur kennis te laten maken. Voor CKV gelden nu de periodes Muziekgeschiedenis (11 klas) en Kunstgeschiedenis (12^e klas). Verder rekenen we tot CKV de koorlessen in klas 11 en 12.

Voor CKV moet je daarnaast in de 10^e klas een aantal culturele activiteiten ondernemen en daar een verslag van maken. Wat is een culturele activiteit? Theaterbezoek, bioscoopbezoek, een museum etc. Inleveren van de opdrachten gaat via het secretariaat. Meer informatie vind je op onze website (>leerlingen>CKV)

Kunst Beeldend, Kunst Drama, Kunst Dans en Kunst Muziek

Op de Stichtse worden alle vier de kunstvakken als examenvak aangeboden, namelijk: drama (KuDr), muziek (KuMu), beeldend (KuBV) of dans (KuDa). Bij Kuda is het praktische deel euritmie. Zo'n kunstvak is altijd gekoppeld aan Kunst Algemeen (KuA) de theorie van de kunst. Als er zich te weinig leerlingen voor een specifiek kunstexamenvak aanmelden, kan de school besluiten om dat vak in dat jaar niet aan te bieden. De betreffende leerlingen moeten dan een ander (kunst)vak kiezen.

Kunst Algemeen

In voorbereiding op het centraal examen krijg je vaklessen KuA. KuA is een soort kunstgeschiedenis, maar dan specifiek over beeldende kunst, muziek, dans en drama. In dit vak gaat hem om de maatschappelijke relevantie van kunst en cultuur. KuA wordt afgesloten met een Centraal Examen.

Let op: als je bijvoorbeeld Kunst Dans doet, volg je bij KuA ook net zo goed de lessen over beeldende kunstgeschiedenis en muziekgeschiedenis. KuA wordt niet opgedeeld in keuzevakken (al wordt het bij ons wel gegeven door drie verschillende vakleraren!).

)* Muziek Vwo: een uitzondering

Alleen de vwo-leerlingen die kiezen voor muziek als examenvak volgen géén Kunst Algemeen; zij doen apart Centraal Examen Muziek.

Het examenvak Muziek vwo bestaat uit twee onderdelen:

het muziektheoretische deel waarin je aan de slag gaat met algemene muzikaleer, solfège en je een goed beeld vormt van de geschiedenis van muziek. Je neemt deel aan het praktijkgedeelte waarin je met groepsgenoten gaat improviseren en een groepscompositie maakt. Tevens zijn er individuele muzikale presentaties. Je uiteindelijke praktische schoolexamen is het slotconcert dat je samen met de twee examenklassen ontwikkelt en presenteert.

Kunst Muziek Havo

De havo-leerlingen die het vak muziek kiezen krijgen daar wel automatisch het vak Kunst Algemeen bij omdat zij geen CE Muziek doen. Een tweede kunstvak is voor de havomuzikaleerling altijd Kunst Beeldend.

Lichamelijke opvoeding

MAVO, HAVO en VWO, verplicht vak in het gemeenschappelijk deel
--

Dit vak wordt afgesloten met een SE

In de doelstellingen voor het vak lichamelijke opvoeding richt de aandacht zich op de bewegende leerling. Binnen de Stichtse Vrije School staan in de lessen de lichamelijke, geestelijke, sociale ontwikkeling en het bewegen van de leerling centraal. Daarbij is het bewegen zowel het doel als een middel.

In de 10^e klas mavo en mavo/havo en in de tweede fase (havo en vwo klas 11 en 12) staan verschillende kerndoelen centraal.

Je krijgt les met je eigen klas (gemixte niveaugroepen).

In de lessen wordt uitgegaan van je ontwikkelingsfase. Door accenten te leggen per leerjaar word je aangesproken op de zaken die op dat moment belangrijk voor je zijn.

- Bewegen, met o.a. verbeterde inzichten in spelen. Samen bewegen, leren samenwerken in teamverband, groepsopdrachten uitvoeren en kunnen afstemmen op de situatie en op de ander. Daarbij moet je een positieve attitude, vaardigheid en kennis ontwikkelen.
- Bewegen en gezondheid, trainingsprogramma's kunnen opstellen (duurlopen 11^e klas), blessures kunnen herkennen en ervaren wat de fysieke inspanning met je doet.
- Bewegen en regelen, de leerling als organisator, scheidsrechter of als lesgever (12^e klas).

Hierbij komen zoveel mogelijk bewegingsvarianten aan bod. Ook zal er regelmatig onderwezen worden in de specialismen binnen de sectie gymnastiek en we laten ook de sportwensen van leerlingen zelf goed tot hun recht komen.

Maatschappijleer

MAVO, HAVO en VWO, verplicht vak in het gemeenschappelijk deel
--

Dit vak wordt afgesloten met een SE

Het vak maatschappijleer gaat over de samenleving: wat zijn de structuren en afspraken in de samenleving, welke vraagstukken leven er in de samenleving? Hoe gaan we met elkaar om en wat is de rol van de overheid in onze maatschappij?

Mavo, havo & vwo: een klassikaal vak van gemiddeld één uur per week. Je krijgt voor maatschappijleer toetsen, werkstukken en verslagen te maken die beoordeeld worden voor het examen.

Onderwerpen die besproken worden zijn o.a.: mensenrechten, parlement en regering, het koningshuis, politieke partijen, rechtspraak en de “verzorgingsstaat”. Maar ook maatschappelijke vraagstukken als criminaliteit, discriminatie, armoede en extreme rijkdom, het samenleven van verschillende culturen en levensovertuigingen, de vergrijzing van de samenleving, asielzoekers en allerlei actualiteiten komen aan bod.

In de lessen leer je veel over de samenleving, maar je komt ook met elkaar in gesprek en er wordt gediscussieerd over verschillende standpunten. Je leert dus ook om goed te luisteren naar elkaars standpunt en om je eigen visie te verwoorden. Er wordt ook van je gevraagd om eigen keuzes te maken over onderwerpen en de voordelen en nadelen van een keuze goed op een rij te zetten.

Naast de lessen zijn er ook de maatschappelijke stages. In de negende klas is er al de winkelstage, waarin je nog in een redelijk vertrouwde werkomgeving stage loopt (je ervaart het alleen wel “van de andere kant van de toonbank”). In de tiende is er een stage in zorginstellingen en in de 11^e klas zijn er allerlei verschillende mogelijkheden voor het kiezen van een stage in binnen- of buitenland. Tijdens de stages leer je de samenleving weer op een andere manier kennen. Je moet dan ook onderzoek doen, gesprekken voeren en er een verslag over schrijven, maar het belangrijkste is toch de werkervaring zelf. Er is dan ook de mogelijkheid om deel te nemen aan een uitwisseling met leerlingen uit een ander land.

Buiten de les om zijn er ook allerlei mogelijkheden om mee te doen aan discussies over maatschappelijke vraagstukken. Je kunt bijvoorbeeld meedoen aan het *Model European Parliament* en er wordt regelmatig met een groepje deelgenomen aan verschillende andere activiteiten, zoals het *Nationaal Jeugddebat* of het *Lagerhuis*.

Natuurkunde

HAVO en VWO, verplicht in profiel NT, geen keuzevak bij andere profielen
Dit vak wordt afgesloten met een CE
Dit vak wordt niet aangeboden op mavo-niveau

Vanaf tweede helft klas 9 worden er vaklessen natuurkunde gegeven aan die leerlingen die van plan zijn te gaan kiezen voor een natuurprofiel. In de periode ligt het accent op het waarnemen, beschrijven en begrijpen van proeven en verschijnselen (kwalitatief). In de vaklessen verschuift het accent meer in de richting van meten, rekenen en werken met formules (kwantitatief).

Havo

Natuurkunde is een verplicht vak in Natuur & Techniek (NT). Het kan niet bij een ander profiel gekozen worden. Het omvat 400 studielasturen. Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

- Domein A : Vaardigheden (bijv. informatie zoeken + verwerken, proeven uitvoeren, onderzoek doen).
- Domein B : B1 Informatieoverdracht; B2 Medische beeldvorming; B3 Optica (o.a. brekingswetten, menselijk oog).
- Domein C : Kracht en beweging (o.a. wetten van Newton, hefbomen, tandwielen, fietsen).
C2 Energie omzettingen (kracht en energie in de sport).
- Domein D : D1 eigenschappen van materialen; D2 Functionele materialen
- Domein E : E1 Zonnestelsel en heelal; E2 Aarde en klimaat.
- Domein F : Menselijk Lichaam.
- Domein G : G1 Gebruik van elektriciteit; G2 Technische automatisering.
- Domein H : Natuurkunde en Technologie.

Naast theorie is er veel aandacht voor praktische vaardigheden. Bij het doen van practica zal je zelfstandiger moeten werken dan in de middenbouw. Ook zal je veel praktische opdrachten individueel moeten uitvoeren.

Vwo

Het vak natuurkunde heeft een studielast van 480 studielasturen. Binnen profiel Natuur & Techniek (NT) is natuurkunde een vast profielvak. Het vak kan niet bij een ander profiel gekozen worden. Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en een schooexamen. Het eindexamenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

- Domein A: Vaardigheden (A1 t/m 15): o.a. A5 Onderzoeken, A6 Ontwerpen, A7 Modelvorming.

- Domein B: Golven: B1 Informatie overdracht, B2 Medische beeldvorming.
- Domein C: Beweging en wisselwerking: C1 Kracht en beweging, C2 Energie en wisselwerking, C3 Gravitatie (zwaartekracht).
- Domein D: Lading en veld: D1 Elektrische systemen; D2 Elektrische en magnetische velden.
- Domein E: Straling en materie: E1 Eigenschappen van stoffen en materialen;
E2 Elektromagnetische straling en materie.
- Van de volgende vier subdomeinen worden er twee gekozen: E3 Kern- en deeltjes processen, F2 Relativiteitstheorie, G1 Biofysica, G2 Geofysica.

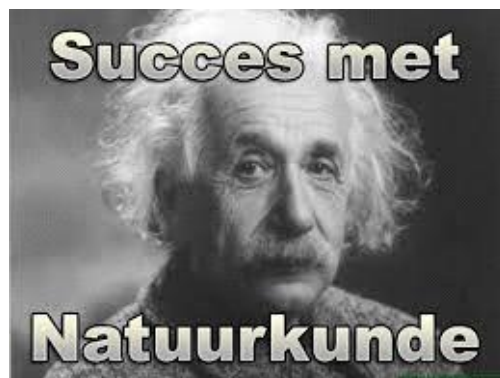
Een aantal van deze onderwerpen is, zij het soms oppervlakkig, in klas 7, 8 en 9 al aan de orde geweest. Het examenprogramma natuurkunde werkt met “contexten”. Dit houdt in dat de natuurkundige regels (natuurkundige wetten en -definities) zoveel mogelijk worden toegepast in situaties uit de directe omgeving.

Naast theorie is er aandacht voor praktische vaardigheden. Bij het doen van practica zal je veel zelfstandiger moeten werken dan in de middenbouw.

Opmerking:

Vwo-natuurkunde is een véél gevraagd (soms zelfs geëist, zoals bij medicijnen) vak voor vele vervolgstudies.

Voor het goed kunnen volgen van natuurkunde is wiskunde B noodzakelijk.

Nederlands

MAVO, HAVO en VWO, verplicht vak in het gemeenschappelijk deel
--

Dit vak wordt afgesloten met een CE

Vanaf de 10e klas duiken we dieper in de Nederlandse literatuur. In de diverse literatuurperiodes staat de letterkunde centraal; van de middeleeuwen, via poëzie, naar film en wereldliteratuur. Literaire ontwikkeling gaat hand in hand met je voorbereiding op je mondeling examen in het examenjaar.

In de vaklessen komen alle taalvaardigheden aan bod. Er is gelukkig ook genoeg ruimte voor creatieve schrijfoopdrachten. We werken vanaf de 11^e klas steeds meer aan meningsvorming: we bespreken de actualiteit in de lessen, houden discussies, schrijven essays en betogen. Tekstbegrip krijgt natuurlijk ook veel aandacht en we oefenen in het schrijven van verschillende zakelijke teksten.

Scheikunde

HAVO en VWO, verplicht in NG/NT, geen keuzevak in andere profielen
Dit vak wordt afgesloten met een CE
Dit vak wordt niet aangeboden op mavoniveau

De scheikunde beschrijft en berekent de omzetting van processen, bijvoorbeeld wat gebeurt er bij een verbranding. Welke stoffen zijn er nodig en welke stoffen ontstaan er. Je kunt dan een reactievergelijking opstellen en daarnaast ook een berekening uitvoeren hoeveel nieuwe stoffen er ontstaan zijn.

Havo & vwo

Er wordt stof behandeld die in nauw contact staat met het dagelijkse leven. Daarnaast komen ook fundamentele zaken aan de orde, bijvoorbeeld atoombouw. In de periodes werk je vooral vanuit de waarneming. In vergelijking met de perioden zijn de vaklessen theoretischer en leer je uit boeken. Daarnaast heb je ook nog practica, waarvan je een aantal keren per jaar ook een verslag moet schrijven. Onderwerpen die tot en met de examenklas aan de orde komen zijn:

<ul style="list-style-type: none">• Organische chemie• Zuren en basen• Redoxreacties• Reactiesnelheid en evenwichten• Chemisch rekenen	<ul style="list-style-type: none">• Zouten• Molecuulbouw• Biochemie• Polymeren
--	---

In klas 9 beginnen na de kerstvakantie de vaklessen scheikunde voor alle leerlingen die overwegen of willen onderzoeken of een exact profiel tot de mogelijkheden behoort.

Als je in de 10^e klas vwo NG/NT kiest moet je deze lessen volgen tot het einde van het schooljaar. Als je in de 10^e klas havo-traject gaat volgen hoef je pas in de 11^e klas te kiezen voor NG/NT maar wil je die keuze open houden dan moet je de vaklessen scheikunde in klas 9 gevolgd hebben.

Opmerking:

In veel studies heb je scheikunde nodig. Dat zijn natuurlijk de echte scheikundige studies zoals scheikunde, chemische technologie en farmacie. Maar ook een heleboel andere studies zoals biologie, geneeskunde, diergeneeskunde, milieukunde, bouwkunde, aardwetenschappen, voedingsmiddelentechnologie en verloskunde.

Wiskunde

MAVO verplicht. In individuele gevallen kan hiervoor dispensatie worden verleend vanaf de 10 ^e klas (mavo-stroom)
HAVO profiel CM, wiskunde geen verplicht examenvak; wel keuzevak
HAVO en VWO, verplicht vak in alle profielen behalve havoprofiel CM
Dit vak wordt afgesloten met een CE
De rekentoets is voor alle niveaus verplicht als examenonderdeel

Alle leerlingen volgen op de SVS wiskunde. Je krijgt wiskunde in de periodes, maar ook in vaklessen.

Mavo: is er één soort wiskunde voor iedereen.

Havo & vwo: Er zijn verschillende soorten wiskunde om uit te kiezen. Alleen voor havoleerlingen die het profiel C&M kiezen, is wiskunde (nog) niet als examenvak verplicht. Deze leerlingen volgen bij ons wel een vorm van wiskunde die voorbereidt op de rekentoets die alle leerlingen in het voortgezet onderwijs moeten afleggen (en die bij vwo meetelt bij het examen).

Havo: je moet kiezen welke wiskunde je wilt gaan volgen in klas 10, 11 en 12. Hieronder kun je lezen wat wiskunde A en B inhouden. In klas 10 en 11 heb je in ieder geval altijd vaklessen en periodes wiskunde, ook als je CM doet.

Op de SVS worden voor het havo twee soorten wiskunde aangeboden. Bij het profiel CM is wiskunde A een keuzevak. Indien je voldoende wiskundig niveau hebt, kun je ook (het abstractere, moeilijkere) wiskunde B kiezen. Bij het profiel EM volg je wiskunde A, of eventueel B. Dat mag je vrij kiezen, maar wiskunde A sluit beter aan op de economiestof. Bij het profiel NG volg je wiskunde B, of eventueel A. Dat mag je ook vrij kiezen, maar de wiskunde B sluit beter aan bij de scheikunde en de biologie. Bij het profiel NT volg je wiskunde B.

Bij **wiskunde A** gaat het om onderwerpen die je later misschien weer nodig hebt bij een vervolgopleiding. Bij studies zoals in de sector economie en natuur/milieu is wiskunde onmisbaar. In wiskunde A zit daarom een flink stuk statistiek en kansrekening. Ook moet je met functies en grafieken kunnen werken. Je moet op een wiskundige manier het verband tussen bijvoorbeeld vraag en aanbod weer kunnen geven. Ook bij sommige gezondheidsopleidingen komt enige wiskundekennis goed van pas. In wiskunde A zit geen meetkunde.

Bij **wiskunde B** komen onderwerpen aan bod, die je later hard nodig zult hebben als je de exacte kant op gaat, bijvoorbeeld in de sectoren techniek of

natuur-en milieu. Er wordt veel aandacht besteed aan functies, veranderingen, analytische meetkunde en algebra. Hoe exacter en technischer je vervolgopleiding, des te meer je wiskunde B nodig zult hebben. Het zijn meestal opleidingen, waarvoor ook natuurkunde belangrijk of verplicht is. In wiskunde B zit geen statistiek en geen kansrekening. De meeste leerlingen vinden wiskunde B moeilijker, abstracter dan wiskunde A. Vraag je wiskundeleraar om advies bij je keuze.

vwo

Op de Stichtse Vrije school worden voor het vwo vier soorten wiskunde aangeboden. Als je het profiel EM kiest dan doe je wiskunde A of eventueel B. Dat mag je vrij kiezen, maar wiskunde A sluit beter aan op de economiestof. Als je CM kiest, dan doe je in principe wiskunde A of C. Alleen als je goed bent in wiskunde kun je wiskunde B doen. Bij het profiel NG volg je wiskunde B, of eventueel A. Dat mag je ook vrij kiezen, maar de wiskunde B sluit beter aan bij de scheikunde en de biologie. Bij het profiel NT volg je wiskunde B. Wiskunde D is een apart vak dat je alleen mag doen als je ook wiskunde B hebt gekozen. Het is dus extra wiskunde bovenop de wiskunde B. Wiskunde D mag je alleen kiezen als je wiskundeleraar daarvoor een positief advies geeft. Het vak wordt niet elk jaar gegeven.

Bij voldoende belangstelling wordt Wiskunde D aangeboden in zelfstudie, met online lessen. Op school is er een docentbegeleider, deze zal incidenteel hulpuren geven en je toetsen nakijken. Kijk op:

<http://portal.ou.nl/web/wiskunde-d-online>.

Verder moeten alle leerlingen een rekentoets afleggen, als onderdeel van het examenprogramma.

Bij **wiskunde A** gaat het om onderwerpen, die je later misschien weer nodig hebt bij een vervolgopleiding. Bij studies zoals in de sector economie en natuur/milieu is wiskunde onmisbaar. In wiskunde A zit daarom een flink stuk statistiek en kansrekening. Ook moet je met functies en grafieken kunnen werken. Je moet op een wiskundige manier het verband tussen bijvoorbeeld vraag en aanbod weer kunnen geven. Ook bij sommige gezondheidsopleidingen, sociologie en psychologie komt wiskundekennis goed van pas. In wiskunde A zit geen meetkunde.

Bij **wiskunde B** krijg je onderwerpen, die belangrijk zijn voor opleidingen in de exacte hoek, bijvoorbeeld op een technische universiteit. Maar ook voor universitaire studies zoals natuurkunde en scheikunde is wiskunde B verplicht (Voor de studie tandheelkunde, geneeskunde en diergeneeskunde is het vak natuurkunde verplicht. Op de Stichtse Vrije School moet je dan het profiel NT kiezen en volg je verplicht wiskunde B.). Daar zitten onderwerpen in zoals functies, differentiëren en integreren (dat heb je nodig als je oppervlaktes wilt

uitrekenen), meetkunde en goniometrische functies (daar komen de termen sinus, cosinus en tangens in voor. Ze komen van pas als je moet rekenen aan golven en trillingen). Wiskunde B is abstracter dan wiskunde A. De meeste leerlingen vinden wiskunde B moeilijker dan wiskunde A.

Wiskunde C is alleen bestemd voor vwo-leerlingen met het profiel CM. Die gaan in het algemeen geen sterk wiskundig getinte studies doen. Het vak lijkt op wiskunde A, maar het onderwerp differentiëren ontbreekt (dit is echter wel een voor alle leerlingen verplicht onderwerp van de eerste periode wiskunde in klas 11). Er zit wel statistiek en kansrekening in en ook functies en grafieken. Verder heb je als onderwerpen wiskundig redeneren en meetkunde. Het wiskundig niveau van wiskunde C ligt iets lager dan dat van wiskunde A. Met wiskunde C in je bagage kun je dus de kant van maatschappelijke studies op. Voor een studie in de economische richting kun je beter wiskunde A of B kiezen. Bij sommige studies komt op het eerste gezicht geen wiskunde aan de orde. Denk maar aan rechten. Maar bij sommige onderdelen die op economisch of fiscaal (belastingwetten) terrein liggen, is inzicht in getallen en grafieken toch wel erg handig. Daarom krijgen ook CM-leerlingen op het vwo verplicht wiskunde.

Bij **wiskunde D** krijg je in de eerste plaats een stuk kansrekening en statistiek, dat lijkt op hetgeen je bij wiskunde A zou krijgen. Verder is het een uitbreiding op de wiskunde B stof en bevat onderdelen die je goed kunt gebruiken bij een studie wiskunde, natuurkunde of sterrenkunde: ruimtemeetkunde, analytische meetkunde, complexe getallen en differentiaalvergelijkingen. Op de Stichtse Vrije School hoort er een stuk projectieve meetkunde bij en ook het leren werken met een wetenschappelijke tekstverwerker.

Voor wiskunde D is er geen centraal examen, het vak wordt met een schoolexamen afgesloten. Vraag je wiskundeleraar om advies bij je keuze.

Samenstelling van het vakkenpakket mavo

Inleiding

Wanneer je na de 9^e klas mavo-examen gaat doen, kies je een zogenaamde sector; we bieden een min of meer vast pakket aan.

In totaal kun je tien vakken volgen. Je moet minimaal in 9 vakken examen doen om een diploma te behalen.

Bij je keuze voor de sector en de bijbehorende vakken moet je rekening houden met:

- Welke mbo-opleiding denk je te gaan doen en welke vakken heb je daarvoor nodig?
- Als je door wilt naar de havo op de SVS kan je alleen C&M-profiel doen. Er kan ook voor E&M worden gekozen, maar hiervoor zijn speciale toelatingscriteria.

De keuze in het mavotraject is beperkt: je kunt kiezen of je economie of biologie wilt gaan doen.

Kies je voor economie?

Dan staan mbo-opleidingen in de bedrijfskundige, toeristische en juridische sectoren voor je open.

Economie (samen met wiskunde) is verplicht voor wie havo E&M wil gaan doen

Kies je voor biologie?

Dan staan de mbo-opleidingen in zorg & welzijn en land en tuinbouw voor je open.

Wanneer je wiskunde of Duits wilt laten vallen moet je daar een goede reden voor hebben. Hiermee sluit je namelijk veel mogelijkheden uit. We raden je aan hiertoe alleen te besluiten wanneer het volgen van dit vak je belemmert in je mogelijkheid om je mavo-examen te halen. Vraag in die specifieke situatie altijd een gesprek aan met je studiebegeleider. Alleen diegene kan je eventueel toestemming verlenen. Dat betekent vervolgens ook dat je dat vak moet inwisselen voor een ander vak, als je niet aan de 9 vakken komt.

De meeste periodes krijg je in klassenverband, met je eigen klas. De vaklessen krijg je in de mavoklas waar leerlingen uit alle 10^e klassen in zitten. Hier wordt je voorbereid op het mavo School Examen (SE) en in de meeste vakken ook voor het mavo Centraal Examen (CE).

Invullen van het formulier

Het formulier vul je in door je naam en klas te vermelden. Je kiest een sector, door deze aan te vinken.

Geef ook je e-mailadres in blokletters op voor het geval er onduidelijkheden zijn.

Talen

Alle leerlingen volgen naast Nederlands ook Engels in het gemeenschappelijk deel. De SVS heeft er voor gekozen dat Duits de tweede, moderne vreemde taal is. Op mavo-niveau wordt op onze school geen Frans aangeboden. In specifieke situaties kan een vrijstelling voor Duits worden aangevraagd. Uiteraard moet je dan wel wiskunde, biologie en economie doen.

Wiskunde & rekentoets

Alle mavoleerlingen volgen de 10^e-klaswiskundeperiodes. Deze worden op niveau ingedeeld. Alle 10^e-klasleerlingen zijn dus gemixt tijdens de wiskundeperiodes. In principe volgt ook iedereen de wiskundevaklessen. Ook als wiskunde moeilijk voor je is. Bij uitzondering kan een vrijstelling voor wiskunde worden aangevraagd. Uiteraard moet je dan wel Duits, biologie en economie doen.

Elke leerling doet bovendien de rekentoets op 2F-niveau. Dat is een onderdeel van het examen. Hierop is geen uitzondering mogelijk.

Kunstvakken

Elke 10^e-klasleerling volgt kunstvakken in het vrijeschoolpakket. De leerlingen die mavo-examen doen krijgen een examencijfer voor de in de les behaalde resultaten. Dit cijfer is samen met de Culturele Activiteiten het SE-cijfer voor Kunstvakken I. Kv1 wordt dus alleen met een SE afgesloten.

Extra vak

Sommige leerlingen willen meer examenvakken kiezen dan minimaal verplicht is. Als je dat wilt doen, dan kun je dat onderaan op het formulier schrijven. Dan zullen we bij het verwerken van de keuzeformulieren nakijken of je extra keuze tot de mogelijkheden behoort.

Overzicht sectoren en vakken 10-mavo

Vul duidelijk je naam en klas in. **Vink de sector aan** die je kiest. De vakken zijn al voor je gekozen.

Naam:..... Klas:Datum:

E-mailadres:.....

Sector economie		Sector zorg en welzijn	
<i>(Bereidt ook voor op havo-EM)</i>		<i>(Bereidt ook voor op havo-CM)</i>	
Nederlands	v	Nederlands	v
Engels	v	Engels	v
Maatschappijleer	v	Maatschappijleer	v
Lich. Opvoeding	v	Lich. Opvoeding	v
KVI	v	KVI	v
Economie	v	Biologie	v
Wiskunde	v	Wiskunde	v
Geschiedenis	v	Geschiedenis	v
Duits	v	Duits	v
<i>Dispensatie* gewenst?</i>	<i>ja /nee</i>	<i>Dispensatie* gewenst?</i>	<i>ja /nee</i>
<i>Voor het vak</i>	<i>wis/Dui</i>	<i>Voor het vak</i>	<i>wis/Dui</i>

* Dispensatie wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden; dit gaat via de studiebegeleider.

Extra vak

Ik wil graag als extra vak:

Biologie	
Economie	

Samenstelling van het vakkenpakket mavo voor havoleerlingen

Inleiding

Wanneer je na de 9^e klas een havoadvies krijgt, ga je eerst mavo-examen doen. Alleen zo kunnen wij je zes jaar voortgezet vrijeschoolonderwijs bieden.

Je kiest een zogenaamde sector waarbij de vakken al voor je zijn ingevuld. Je volgt 9 vakken. Je kunt daarnaast havolessen volgen in natuur- en scheikunde. Daarbij moet je rekening houden met je voorgenomen havoprofiel. De vakken die je volgt in klas 10 moeten aansluiten op je havoprofiel in de 11^e klas.

De keuze is beperkt: je kunt kiezen of je economie of biologie wilt gaan doen.

Kies je voor economie?

Economie is verplicht voor wie havo-EM wil gaan doen. Ook staan mbo-opleidingen in de bedrijfskundige, toeristische en juridische sectoren voor je open.

Kies je voor biologie?

Biologie is verplicht voor wie havo-NG wil gaan doen. Ook staan de mbo-opleidingen in zorg & welzijn en land en tuinbouw voor je open.

Wanneer je wiskunde of een taal wilt laten vallen moet je daar een goede reden voor hebben. Hiermee sluit je namelijk heel veel mogelijkheden uit. We raden je aan hiertoe alleen te besluiten wanneer het volgen van dit vak je belemmert in je mogelijkheid om je mavo-examen te halen. Vraag wanneer je toch hiertoe besluit een gesprek aan met je studiebegeleider. Alleen diegene kan je toestemming verlenen.

De meeste periodes krijg je in klassenverband, met je eigen klas. De vaklessen krijg je in de havoklas waar leerlingen uit alle 10^e klassen in zitten. Hier word je voorbereid op het mavo School Examen en in de meeste vakken ook voor het mavo Centraal Examen. Daarnaast komt er in veel vakken ook al havostof aan bod.

Invullen van het formulier voor de 10^e klas

Het formulier vul je in door je naam en klas te vermelden. Je kiest een sector, door deze aan te vinken.

Geef ook je e-mailadres in blokletters op voor het geval er onduidelijkheden zijn.

In de 10^e klas, na de tweede toetsweek, zal je worden gevraagd het formulier voor je havoprofiel voor de 11de klas in te vullen. Het is goed je daar nu in te verdiepen, maar je hoeft nog niets vast te leggen.

Talen

Alle leerlingen volgen naast Nederlands ook Engels in het gemeenschappelijk deel. Als havoleerling moet je voor het mavo-examen kiezen tussen Duits en Frans.

Bij uitzondering kan een vrijstelling voor een moderne tweede taal worden aangevraagd. Neem daarvoor contact op met de keuzecoördinator.

Wiskunde & rekentoets

Alle leerlingen volgen de 10^e-klaswiskundeperiodes. Deze worden op niveau ingedeeld. Alle 10^eklassers zijn dus gemixt tijdens de wiskundeperiodes. In principe volgt ook iedereen de wiskundevaklessen. Ook als wiskunde moeilijk voor je is. Bij uitzondering kan een vrijstelling voor wiskunde worden aangevraagd. Dit kan alleen als je heel zeker weet dat je havo C&M gaat doen en een hbo-opleiding ambieert waar geen wiskunde voor nodig is.

Elke leerling doet bovendien de rekentoets op 2F-niveau, dat is een onderdeel van het mavo-examen. Hierop is geen uitzondering mogelijk. Voor het havodiploma wordt later nog een rekentoets op 3F-niveau afgenomen.

Kunstvakken

Elke 10^e klasser volgt kunstvakken in het vrijeschoolpakket. De leerlingen die mavo-examen doen krijgen een examencijfer voor de in de les behaalde resultaten. Dit cijfer is samen met de Culturele Activiteiten het SE cijfer voor Kunstvakken I. Kv1 wordt voor mavo dus alleen met een SE afgesloten.

Overzicht sectoren en vakken 10-havo(mavo)

Vul duidelijk je naam en klas in. **Vink de sector aan** die je kiest. De vakken zijn al voor je gekozen.

Naam:..... Klas:Datum:

E-mailadres:.....

Sector economie		Sector zorg en welzijn	
<i>Bereidt voor op havo-EM</i>		<i>Bereidt voor op havo-CM</i>	
Nederlands	v	Nederlands	v
Engels	v	Engels	v
Maatschappijleer	v	Maatschappijleer	v
Lich. Opvoeding	v	Lich. Opvoeding	v
KVI	v	KVI	v
Economie	v	Biologie	v
Wiskunde	v	Wiskunde	v
Geschiedenis	v	Geschiedenis	v
Duits	v	Duits	v
<i>Dispensatie* gewenst?</i>	<i>ja /nee</i>	<i>Dispensatie* gewenst?</i>	<i>ja /nee</i>
<i>Voor het vak</i>	<i>wis/Dui</i>	<i>Voor het vak</i>	<i>wis/Dui</i>

* Dispensatie wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden; dit gaat via de studiebegeleider.

Alleen voor de leerling met havoadvies

Ik kies ter voorbereiding op havo-NG of havo-NT daarnaast:

Natuurkunde	
-------------	--

Als tweede moderne vreemde taal kies ik:

Frans i.p.v. Duits	
--------------------	--

Samenstelling van het vakkenpakket havo beginnend in klas 11

Inleiding

In de tweede helft van klas 10 wordt je gevraagd op te geven welk profiel en welke examenvakken je in klas 11 wilt gaan volgen.

Let op: in klas 10 e.v. zijn ook vakken geprogrammeerd die bij de vrijeschool horen en waarbij je geen keuze hebt. Als je een vak niet als examenvak gekozen hebt, wil dat dus niet zeggen dat je er in klas 11 en 12 geen les in krijgt. Er zijn vakken (meestal in de periode) die gewoon op onze school verplicht zijn.

Ook van de examenvakken zijn er een stel die je niet kunt kiezen: de vakken in het zogenaamde gemeenschappelijke deel. En er zijn vakken die je automatisch krijgt als je een bepaald profiel hebt gekozen.

Op het formulier zijn de vakken die automatisch bij het gekozen profiel horen voorzien van een V (een vinkje).

Bij het samenstellen van een examenvakkenpakket zijn er wettelijke beperkingen. Ook zijn er beperkingen die de school oplegt. Deze hebben te maken met het feit dat de school klein is en we de mogelijkheid om een goed lesrooster te kunnen maken zo veel mogelijk open willen houden.

Invullen van het formulier

Dit formulier vult de havo leerling in in klas 10 na de derde toetsweek. De havoleerling vult nu (in de 9^e) alleen het formulier in voor “mavo voor de havoleerling”.

Talen

In de tabel kan je vinden dat je moet kiezen tussen Frans en Duits als tweede moderne vreemde taal. Die keuze maak je al eind klas 9. Bij de profielen NT, NG en EM kan je vanaf klas 11 een examenpakket zelfs zo kiezen dat je als moderne vreemde taal alleen Engels doet. Dat kan echt pas in de 11^e klas; in de 10^e klas is een tweede moderne vreemde taal verplicht.

Wiskunde

Voor het vak wiskunde bij het profiel NG raden we sterk aan om wiskunde B te kiezen, dat sluit het beste aan bij de exacte vakken scheikunde en biologie. Het vak wiskunde is bij het profiel CM niet verplicht, maar als je in dit profiel economie kiest, dan moet je ook wiskunde A kiezen. Wiskunde B mag ook, maar dat is wel veel abstracter, en sluit minder aan bij economie.

Kunstvakken en combinaties die zijn uitgesloten

Bij elk profiel kan je twee kunstvakken kiezen. Je kan toneel (KuDr), muziek (KuMu) of euritmie (KuDa) combineren met beeldend (KuBv), maar niet met elkaar. Er is maar een schriftelijk eindexamen voor de kunstvakken, dus als je twee kunstvakken doet, dan moet je voor een van beide vakken *extra* praktisch kunstzinnig werk doen, dat is dan altijd voor het vak Kunst-beeldend.

Voor een compleet vakkenpakket moet je nog een examenvak kiezen. Dat moet een van de vakken zijn, die je nog niet hebt uit jouw profielkolom. Daarbij is het dus uitgesloten om Frans of Duits als derde vreemde moderne taal in je pakket te hebben.

Voor de duidelijkheid vermelden we nog dat aardrijkskunde niet met natuurkunde gecombineerd kan worden en geschiedenis noch met natuurkunde, noch met scheikunde.

Biologie kan in het profiel CM of EM op de HAVO alleen als extra vak worden gekozen.

Samenstelling van het vakkenpakket VWO

In de tweede helft van klas 9 wordt je gevraagd op te geven welk profiel en welke examenvakken je wilt gaan volgen.

Let op: In klas 10 e.v. zijn ook vakken geprogrammeerd die bij de vrijeschool horen en waarbij je geen keuze hebt. Ook van de examenvakken zijn er een stel die je niet kan kiezen: de vakken in het gemeenschappelijke deel. En er zijn vakken die je automatisch kiest als je een bepaald profiel hebt gekozen. Als je een vak niet als examenvak gekozen hebt, wil dat niet zeggen dat je er in klas 11 en 12 geen les in krijgt. Er zijn vakken (meestal in de periode) die gewoon op onze school verplicht zijn.

Op het formulier zijn de vakken die automatisch bij het gekozen profiel horen voorzien van een ✓ (een vinkje).

Bij het samenstellen van een examenvakkenpakket zijn er wettelijke beperkingen. Ook zijn er beperkingen die de school oplegt. Deze hebben te maken met het feit dat de school klein is en we de mogelijkheid om een goed lesrooster te kunnen maken zo veel mogelijk open willen houden.

Invullen van het formulier

Het formulier vul je in door je naam en klas te vermelden. Verder moet je je gekozen profiel omcirkelen en dan zet je met een gekleurde pen een ✓ op de plaatsen bij jouw profiel waar staat “een van de . . .”.

Geef ook je e-mailadres in blokletters op voor het geval er onduidelijkheden zijn.

Wiskunde

Over de wiskunde is extra uitleg nodig. Voor profiel CM is er wiskunde C, dat is hetzelfde vak als wiskunde A, maar dan iets minder/iets anders, . Het verschil bemerk je pas in klas 11. Bij de economie van profiel EM hoort het vak wiskunde A. Dat vak mag je ook bij het profiel NG kiezen, maar we raden voor het profiel NG echt wiskunde B aan. Wiskunde A is niet gemakkelijker, al hangt dat erg van je eigen voorkeuren af. Voor het profiel NT is er het vak wiskunde B, dat precies aansluit bij de exacte vakken natuurkunde, scheikunde en biologie. De leerlingen die wiskunde B doen, mogen als keuzevak ook nog wiskunde D kiezen. Dat moet wel in overleg met de leerkracht, een behoorlijke wiskunde begaafdheid is nodig. Bovendien kan het vak alleen doorgaan als er een zeker aantal leerlingen voor gekozen heeft. Het is ook belangrijk dat je naast de wiskunde D ook een kunstvak kiest voor het geval dat de hoeveelheid exacte vakken je toch teveel wordt.

Kunstvakken

Bij elk profiel kun je twee kunstvakken kiezen. Je kunt toneel (KuDr) of euritmie (KuDa) combineren met beeldend (KuBv), maar let op: niet met elkaar. Er is maar een schriftelijk eindexamen voor deze kunstvakken, dus als je twee van deze kunstvakken doet, dan moet je voor een van beide vakken *extra* praktisch kunstzinnig werk doen, dat is dan altijd voor het vak beeldend. Muziek (Mu) kan je altijd combineren met andere kunstvakken omdat Muziek een eigen CE kent. Je mag het alleen niet combineren met Kunst-dans. (Dat is een rooster technische kwestie)

Wanneer je een medische studie overweegt

Het profiel NG (Natuur en Gezondheid) zorgt door zijn naamgeving voor onduidelijkheid. Voor veel studies in de gezondheidszorg, denk aan: tandheelkunde, geneeskunde, diergeneeskunde en farmacie, is het vak natuurkunde vereist. Wil je later een van die studies doen, dan moet je natuurkunde in je pakket hebben en dus het profiel NT kiezen en niet NG. Voor gedetailleerde informatie kan je bij de schooldecaan terecht.

Cultuur en Maatschappij; uitzonderingen

De leerlingen van profiel CM mogen veel meer kiezen dan de andere profielen. In het gemeenschappelijke deel kies je voor Duits of Frans; de combinatie van deze twee talen kan niet. Bij de profielvakken mag je zelfs uit drie soorten wiskunde kiezen. Als profielkeuzevak kies je of Economie of Aardrijkskunde en moet je er een kiezen uit de cultuurvakken: beeldend, drama, muziek, dans. Natuurlijk kun je een vak niet twee keer kiezen en als je al een tweede moderne vreemde taal doet kun je er hier niet nog een kiezen! Tenslotte doe je nog een vak in het “derde deel” een keuze uit acht verschillende vakken.

Voor de duidelijkheid wordt nog vermeld dat:

biologie niet als keuzevak kan worden gekozen in CM en EM
aardrijkskunde niet met natuurkunde gecombineerd kan worden
geschiedenis niet met natuurkunde, noch met scheikunde.
muziek kan niet samen met Kunst-dans.
Deze vakken staan naast elkaar geroosterd.

Economie en Maatschappij:

Aardrijkskunde is een verplicht vak in EM
Biologie kan niet als keuzevak worden gekozen in CM en EM.

Extra examenvak

Sommige leerlingen willen meer examenvakken kiezen dan minimaal verplicht is. Een extra examenvak is alleen te kiezen uit de kolom van je gekozen profiel! Let hierbij op de eerder genoemde uitsluitingen. Als je dat wilt doen dan kan je dat op het formulier schrijven. Dan zullen we bij het verwerken van de keuzeformulieren nakijken of je extra keuze tot de mogelijkheden behoort.

Frans en Duits in combinatie voor de excellente leerling.

Wanneer een leerling met een vwo advies 3 moderne vreemde talen (MVT) wil volgen kan dat onder de volgende voorwaarden:

- De leerling kiest tussen Frans en Duits. Een van beide talen komt op het rooster van de leerling. Dat is de officiële 2^e MVT van de leerling.
- De leerling kan in overleg met de keuze coördinator bespreken om op eigen kracht een 3^e MVT te kiezen.
- Dit vak komt niet op het rooster van de leerling.
- De leerling heeft toegang tot de lessen van zijn/haar 3^e MVT als er plaats is (er mogen tot 32 lln in de klas zitten)
- De leerling heeft in klas 9 op vwo gemiddeld >8,5 gehaald voor de 3^e MVT
- De leerling heeft aangetoond zelfstandig te kunnen werken.
- Er wordt in klas 10 een extra vak naast de 3^e MVT gezet om het mogelijk te maken de 3^e MVT weer te laten vallen.
- De ouders van de leerling worden op de hoogte gesteld dat er geen begeleiding is voor deze route.